

De energie-infrastructuur vormt het fundament van de maatschappij. Zij legt de basis voor de grote uitdagingen waar we met elkaar voor staan, zoals energieonafhankelijkheid, woningbouw en de verduurzaming van de industrie. Netbeheerders hun netten daarom in een zo hoog mogelijk tempo en met recordinvesteringen uit. En dat is nodig ook. Het elektriciteitsnet zit bijna in heel Nederland op bepaalde momenten vol.

Om deze uitdagingen aan te pakken, staat de uitvoering centraal. Het behalen van doelen hangt immers af van de realisatie ervan. Netbeheerders verhogen daarom elk jaar het uitvoeringsritme. De impact daarvan wordt zichtbaar: één op de drie straten gaat open, er komen 50.000 nieuwe trafohuisjes bij en 100.000 kilometer aan kabels wordt gelegd. Tegelijkertijd vragen uitdagingen zoals personeelstekorten, grondverwerving, lange vergunningsprocedures en stikstofbelemmeringen om slimme keuzes en effectieve maatregelen. Om de druk op het elektriciteitsnet te verlichten, moeten we breder kijken dan elektrificatie alleen. Investeren in andere energiedragers zoals groen gas, waterstof en warmtesystemen is essentieel. Deze alternatieven verminderen de vraag naar netcapaciteit, waardoor meer woningen en bedrijven aangesloten kunnen worden zonder het net te overbelasten. Bovendien bieden ze oplossingen voor gebieden waar elektrificatie niet haalbaar is. Wanneer elektrificatie wél de voorkeur heeft, is het belangrijk dat nieuwe elektrificatiemaatregelen voor het halen van klimaatdoelen alleen worden ingevoerd als ze aan netbewuste voorwaarden voldoen en de praktijktoets doorstaan. De praktijktoets waarborgt dat nieuwe maatregelen geen verergering van netcongestie veroorzaken. Netbewuste voorwaarden zorgen ervoor dat initiatieven binnen de beschikbare capaciteit worden uitgerold.

Netbeheer Nederland zet bovengenoemde punten hieronder verder uiteen.

1. Praktijktoets voor nieuwe klimaatmaatregelen

Het elektriciteitsnet staat onder toenemende druk door de groeiende vraag naar duurzame energie en elektrificatie. Zonder een praktijktoets bestaat het risico dat nieuwe klimaatmaatregelen de netcongestie verergeren. Als vraag en aanbod/productie qua locatie en tijdstip goed op elkaar afgestemd worden, is er bijvoorbeeld minder transport nodig, en dus minder infrastructurele investeringen. Wij pleiten daarom voor een verplichte praktijktoets voor alle nieuwe maatregelen om de impact op het totale energiesysteem te evalueren en te koppelen aan duidelijke KPI's. Dit zorgt ervoor dat maatregelen haalbaar zijn binnen de bestaande infrastructuur. Ook voorkomt het verergering van netcongestie.

2. Versnelling van de opschaling van warmtesystemen

Het huidige tempo van de uitrol van warmtenetten is onvoldoende om de klimaatdoelen te halen. Dit legt extra druk op het elektriciteitsnet. Wij benadrukken het belang van een voortvarende behandeling van de Wcw en de benodigde financiële randvoorwaarden die o.a. van belang zijn om warmtenetprojecten weer te versnellen. Een robuust warmtenet helpt niet alleen om de druk op het elektriciteitsnet te verminderen, maar draagt ook bij aan het reduceren van maatschappelijke kosten.

3. Ondersteuning van waterstof en groen gas

De ontwikkeling van de waterstofmarkt en de productie van groen gas blijven achter bij de gestelde doelen. Waterstof en groen gas zijn essentieel voor een geïntegreerd energiesysteem en het verduurzamen van de industrie. Wij pleiten voor het terugdraaien van bezuinigingen en gerichte

investerings in infrastructuurprojecten zoals de Delta Rhine Corridor. Dit biedt marktpartijen de zekerheid die nodig is voor investeringen en versnelt de opschaling.

4. Versnelling van de uitvoering energie-infrastructuurprojecten

Vertragingen bij ruimtelijke inpassing en vergunningsprocedures remmen de uitrol van cruciale energie-infrastructuur. Netbeheer Nederland wil dat de energie-infrastructuur een sturende rol krijgt in ruimtelijke ordening. Versnel de aanwijzing van locaties en stroomlijn de vergunningsprocedures om ervoor te zorgen dat de benodigde infrastructuur tijdig beschikbaar is. Netbeheer Nederland is positief over de afgelopen vrijdag aankondigde wetswijziging om de procedures voor de uitbreiding van het elektriciteitsnet te versnellen. Met deze wetswijziging geldt er standaard een gedoogplicht voor onderzoek ter voorbereiding op de bouw van energie-infrastructuur, zonder dat de netbeheerder hier eerst een procedure voor hoeft te doorlopen. Afhankelijk van de situatie kan dit 2 maanden tot 1.5 jaar aan vertraging voorkomen.

5. Neem netbewust als voorwaarde op in al het stimulerings- en subsidiebeleid

Stel elektrificatiemaatregelen om de klimaatdoelen te halen alleen onder netbewuste voorwaarden in én als ze door de praktijktoets heen komen. We kunnen de totale netimpact aanzienlijk verminderen en het net efficiënter benutten. Dit doen we door het subsidie- en stimuleringsbeleid integraal te benaderen en elke aansluiting en elk apparaat als onderdeel van een groter energiesysteem te zien. Door netbewust bouwen de standaard te maken, worden woningen en gebouwen zodanig ontworpen dat ze het elektriciteitsnet minimaal belasten. Een slimme warmtepomp, die het energieverbruik afstemt op de beschikbare netcapaciteit, kan overbelasting voorkomen en zou per 2026 als eis in de ISDE kunnen worden opgenomen. Op die manier houden we de snelheid in de energietransitie en wordt het realistischer dat de klimaatdoelen gehaald worden. Er passen er meer aangeslotenen op hetzelfde net als we deze onder netbewuste voorwaarde aansluiten; dat betekent dat meer huishoudens, bedrijven en instellingen kunnen verduurzamen en daarmee voor 2030 bij kunnen dragen aan de klimaatdoelen.